

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

KÖMÜRCÜOĞLU MERMER FİRMASI TRAVERTEN DOĞALTAŞINA AİT DONA DAYANIM ANALİZ RAPORU

Hazırlayan:

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÇOBANOĞLU

Nisan - 2015

DENİZLİ

Tarih: 27.04.2015

Firma / Şahıs Adı:	Kömürçüoğlu Mermer San. ve Tic. A.Ş.
Firma Adresi:	Pamukkale Yolu, Korucuk Kasabası, Kömürçüoğlu Sok, DENİZLİ
Firma Telefon:	0258 279 21 32
Rapor Tanıtım Numarası:	KMR - 2
Rapor Sayfa No:	1/ 6

İlgili Deney Standardı - 1: TS EN 12371 (2003)

TS EN 12371, 2003. Doğal Taşlar Deney Metotları – Dona Dayanım Tayini, TSE Yayını, 8s., Ankara.

Deney Prosedürü: Doğal taşların dona dayanımı, havada donma ve suda çözülme periyotlarından ibarettir. Tanımlama deneyi, numunelerde donma/çözülme döngülerinin etkilerinin belirlenmesi için aşağıdaki 3 kriteri öngörmektedir;

1- Gözle muayene: Donma/çözünme döngüleri sonrasında numunelerin bütün yüzey ve kenarları incelenir ve davranışları aşağıdaki ölçek kullanılarak numaralama ile belirlenir;

0 Numune bütün (bozulmamış) hâlde.

1 Numunenin bütünlüğüyle uyuşmayan çok küçük hasar (köşelerin ve kenarların çok az yuvarlaklaşması).

2 Bir veya birkaç küçük çatlak ($\leq 0,1$ mm genişliğinde) veya küçük parçaların kopması (kopan her parça ≤ 10 mm²).

3 Bir veya birkaç çatlak, delik veya 2’de belirtilenlerden daha büyük parçaların kopması veya damarlarda malzeme alterasyonu.

4 Numune iki parçaya kırılmış veya büyük çatlaklar mevcut.

5 Numune parçalar halinde veya tamamen dağılmış.

Bu çalışmadaki deney işlemleri sırasında 56 çevrim sonunda örneklerin bütününde herhangi bir bozulma gözlenmemiştir ve davranışı **0** olarak numaralandırılmıştır.

2- Görünür hacimdeki azalma:

Başlangıç görünür hacmi: $V_{b0} = (M_{S0} - M_{h0})$

n donma döngüsündeki görünür hacim: $V_{bn} = (M_{Sn} - M_{hn})$

ve n döngüdeki görünür hacimdeki değişim yüzde olarak aşağıdaki eşitlikle belirlenir;

M_{d0} = Suya daldırmadan ve donmaya tâbi tutulmadan önceki kuru numunenin kütlesi, g
 M_{s0} = Suya daldırmadan sonra ve donmaya tâbi tutulmadan önceki numunenin suya doymuş kütlesi, g
 M_{h0} = Dondan önce su içerisinde numunenin görünür kütlesi, g
 M_{dn} = n periyotta kuru numunenin kütlesi, g
 M_{sn} = n periyotta suya doymuş numunenin kütlesi, g
 M_{hn} = n periyotta su içerisinde numunenin görünür kütlesi, g
 V_{b0} = Dondan önce numunenin görünür hacmi, ml
 V_{bn} = n periyotta numunenin görünür hacmi, ml
 ΔV_b = Numunenin görünür hacmindeki değişim, %

$$\Delta V_b = \frac{((M_{s0} - M_{h0}) - (M_{sn} - M_{hn})) \times 100}{(M_{s0} - M_{h0})}$$

$$\Delta V_b = \frac{V_{bo} - V_{bn}}{V_{bo}} * 100$$

Deney örneklerine ait ortalama değerler kullanılarak **12 döngü** sonundaki görünür hacimdeki azalma aşağıdaki tabloda sunulmuştur;

Örnek No	Don Öncesi Koşul		Örnek No	Don Sonrası Koşul		ΔV_b (%)
	Doymuş Ağır. (gr)	Sudaki Ağır. (gr)		Doymuş Ağır. (gr)	Sudaki Ağır. (gr)	
1	823,56	463,7	5	821,11	462,5	0,3474
2	849,23	446,28	6	845,24	445,29	0,7445
3	820,23	454,11	7	818,86	453,89	0,3141
4	851,70	462,81	8	850,12	462,26	0,2649

3- Dinamik elastisite modülündeki azalma

Donma/çözülme çevrimleri 6 saatlik donma periyodu ve ardından numunelerin suya daldırılmış durumda bulunduğu 6 saatlik çözülme periyodundan ibarettir. Bu çalışmada bu değerlendirme kriteri ele alınmamıştır.

4- Don sonrası sıkışma dayanımındaki azalma

Çizelge 1. Donma testi öncesi deney verileri ve ortalamaları.

Örnek No	Kuru Ağırlık (gr)	Kuru Birim Hacim Ağırlığı (gr/cm ³)	Tek Eksenli Sıkışma Dayanımı, G ₀ (MPa)
1	852,83	2,40	47,23
2	856,23	2,40	45,17
3	1016,3	2,39	41,44
Ortalama		2,39	44,61

Çizelge 2. Donma testi sonrası deney verileri ve ortalamaları.

Örnek No	Kuru Ağırlık (gr)	Kuru Birim Hacim Ağırlığı (gr/cm ³)	Tek Eksenli Sıkışma Dayanımı, G _k (MPa)
4	819,60	2,29	38,56
5	843,30	2,39	43,55
6	814,85	2,33	40,83
Ortalama		2,34	40,98

$$\text{Dayanımca Dayanım Kaybı (\%)} \Delta f = \frac{G_0 - G_k}{G_0} * 100 = \frac{44.61 - 40.98}{44.61} * 100 = 8.137$$

Bağıntısı kullanılarak ve ortalama değerler cinsinden % 8.137 olarak bulunmuştur.

Bozulmanın Tanımlanması:

İki veya daha fazla numune, aşağıda verilen kriterlerin herhangi biri ile bozulmuş olarak sınıflandırılana kadar deneye devam edilir:

- Gözle inceleme katsayısının 3'e ulaşması,
- Görünür hacimdeki azalmanın % 1'e ulaşması,
- Dinamik elâstisite modülündeki azalmanın % 30'a ulaşması.

Hazırlayan

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÇOBANOĞLU

İbrahim ÇOBANOĞLU
Yrd. Doç. Dr.
Pamukkale Üniversitesi